

Helga Buitelaar

Trevor James: klant én klank zijn koning

David Farley, een fluitenbouwer uit het atelier van Trevor James, en de importeur van de Trevor Jamesfluiten toerden november j.l. een week door België en Nederland. Ze bezochten evenementen, muziekscholen en fluitdocenten om de Trevor Jamesfluiten onder de aandacht te brengen. "Wij maken fluiten naar de wensen van docenten en hun leerlingen" vertelde David Farley. "Alle informatie en suggesties die ik deze week heb opgedaan neem ik mee naar Engeland." Met de armen vol fluiten kwamen ze 27 november langs voor een interview.

Wie is Trevor James?

"Trevor James is een fluitist-klarinetist die zich interesseerde voor de reparatie van muziekinstrumenten. Dat leidde in de eerste plaats tot het bouwen van kopstukken. Enkele vooraanstaande fluitisten spelen op zijn 14 kr. gouden, handgemaakte kopstukken. Hij kon partner worden in een instrumentenmakerij die uitgroeide tot een bedrijf met 2 fabrieken waar nu elk zo'n 80 à 100 mensen werken. Er worden zowel fluiten als saxofoons gemaakt. Nu, 20 jaar later, nemen de Trevor Jamesfluiten een eigen plaats in op de markt. De fluiten worden naar zo'n 40 landen geëxporteerd."

Wat is de doelgroep van jullie fluiten?

"20 Jaar geleden vond Trevor James dat het tijd was om een fluit te maken voor leerlingen met een

mooie, grote toon die gemakkelijk aan te blazen zou zijn. De klank, daar zijn we om bekend geworden en daar is lang aan gewerkt. Trevor James wilde een fluit bouwen die beter afgestemd was op de wensen van de spelers. Vandaar dat we nog steeds veel contacten leggen met docenten, muziekscholen en aan evenementen en presentaties meedoen om zo te peilen wat de wensen zijn van de fluitisten. Omdat we een relatief kleine industrie zijn kunnen we verbeteringen snel doorvoeren."

Hoe kwam jij bij Trevor James terecht?

"Ik begon op achtjarige leeftijd met fluitspelen, studeerde toen in Hall en deed mijn speel-examen op zestienjarige leeftijd. Ik heb me daarna met lesgeven beziggehouden. Toen ik als technicus bij Trevor James ging werken was dat een droom die uitkwam: mijn hart lag bij de fluitenbouw. Als fluitleraar was ik al bekend met de instrumenten van Trevor James en ik vond ze heel goed. Trevor James heeft gevoel voor detail en verzorging. Hij was bijvoorbeeld degene die het foudraal introduceerde."

Wat is er sinds de begintijd nog allemaal verbeterd?

"We hebben problemen gehad met de zilverlaag. Pas na enkele jaren bleek dat het begon te bobbelen. Zoiets is net een tijdbom. We hebben dat verbeterd en die problemen zijn voorbij. We gebruiken een nikkel-zilver-legering die harder is dan vroeger en te vergelijken valt met de Japanse legering. Dit geeft een heldere, open toon en gaat langer mee. Omdat het toongat het belangrijkste deel is voor het ontstaan van de klank hebben we ook een fluit ontwikkeld met een zilveren lipplaat en schoorsteen. Zo kunnen ook beginnende fluitisten genieten van de voordelen van het spelen op zilver. De afstelschroeven zijn naar de achterkant verhuisd. De pinnetjes zijn korter en zitten de vingers niet in de weg. We gebruiken zelfborgende stelschroeven, puntschroeven en assen. Voor demping hebben we kurk en vilt genomen en geen kunststof. Het ziet er mooier uit en is ambachtelijker."

Hoe zou je de klank van de Trevor James fluit omschrijven?

"De klank is ons stokpaardje. Onze fluiten staan bekend om de open, heldere klank. De fluiten blazen heel makkelijk aan en hebben een krachtig geluid, ook bij de laagste tonen. Dit maakt het instrument uitermate geschikt voor de beginnende fluitist. Je kunt er met elk embouchure op spelen: de fluiten zijn in allerlei landen erg geliefd. De fluit met de zilveren lipplaat geeft een goede controle over de toon en toonkleuring. De binnenkant van het toongat loopt schuin weg; er zijn geen scherpe randjes zodat de lucht vrij kan stromen. De buis is een fractie vergroot. Dit alles hoor je terug in de grote klank."

Maken jullie ook gebogen koppen?

“Dat niet alleen, we leveren ook fluiten met 2 koppen in één doos: een recht en een gebogen exemplaar zodat je kunt wisselen wanneer de leerling daaraan toe is.”

Zijn de koppen met zilveren lipplaat ook los te koop, dan zou een leerling namelijk helemaal kunnen doorgroeien binnen jullie merk?

“Op dit moment nog niet maar dat is wel een goed idee. Ook dat zal ik in Engeland bespreken.”

Wat zit er allemaal in jullie assortiment?

“Naast de basisfluiten hebben we 3 series fluiten met allerlei extra's. In deze fluiten zitten ideeën verwerkt van docenten en studenten die we gesproken hebben. Fluitisten hebben ons gevraagd een altfluit met een gebogen kopstuk te vervaardigen; daar zijn we nu mee bezig. Ook deze altfluiten hebben een grote, rijke toon en spreken makkelijk aan. Basfluiten worden nog niet gemaakt. Dat is misschien iets voor de toekomst. Piccolo's maken we al wel, en deze zijn van hout.”

Is het mogelijk om bijvoorbeeld extra trillerkleppen bij te laten bouwen naar de wensen van de bespeler?

“Ik zou dat graag willen aankaarten bij T.J. Alle basisdingen kunnen worden aangepast, maar extra toongaten maken wil zeggen dat we het hele mechaniek moeten aanpassen, maar wie weet wat de toekomst nog brengt.”

Hebben jullie nog iets aan de intonatie veranderd?

“We gebruiken al tijden een goede toonschaal en

hebben eigenlijk nooit problemen gehad met de intonatie. Wel hebben we het schoorsteentje van het c²-toongat een fractie hoger gemaakt.”

Nog een persoonlijke vraag: wie is je favoriete fluitist?

“James Galway. Hij was al populair toen ik nog jong was. Hij heeft een natuurlijke, lyrische manier van spelen die meerdere generaties aanspreekt. Galway heeft velen geïnspireerd met zijn spel en je herkent zijn geluid direct.”

Favoriete componist?

“Fauré, Franse muziek, ook J.S. Bach en C.Ph.E. Bach; mooie virtuoze muziek.”

Hoe heb je de afgelopen week ervaren?

“Het was prettig om eens weg te zijn uit de werkplaats en kennis te maken met de mensen die onze fluiten bespelen en hebben uitgetest, en om hun reacties te horen. Morgen ga ik terug en neem alle adviezen mee. De docenten en hun leerlingen bepalen hoe we onze fluiten verder gaan ontwikkelen!”

Op de ledendag van het NFG, zaterdag 21 maart, is het mogelijk om Trevor Jamesfluiten uit te proberen. Er wordt op het moment hard gewerkt aan een professionele fluit uit de zgn. “master-serie”. Hopelijk is het prototype op tijd af, zodat ook deze fluit kan worden bekeken en bespeeld.

~~~~~ e e e e l o o o o ~~~~~